

JUTRNO

Eindrucksvolle Abwehrerfolge in Oberschlesien

Verstärkter sowjetischer Druck im Südwestteil Ostpreussens — Deutsche Angriffverbände zerschlagen in Ungarn starke feindliche Kräfte — Enge zwischen Velenze-See und Donau durchstossen — Erfolgreicher Vorstoß aus La Rochelle — U-Boote versenken im Atlantik 31.000 BRT und 3 Korvetten

Aus dem Führerhauptquartier, 22. Jan. DNB Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

In Ungarn zerschlugen unsere Angriffsverbände zwischen Plattensee und Donau starke feindliche Kräfte. Die Enge zwischen dem Velenze-See und der Donau wurde in schnellem Vorgehen von Süden durchstossen und der Aufbau einer geschlossenen Abwehrfront des Feindes verhindert. Die Besetzung von Budapest wehrte im Südwestteil der Stadt und auf der Margarethen-Insel erneute feindliche Angriffe ab.

Zwischen Neu-Sandez und Krakau halten die schweren Abwehrkräfte im bergigen Gelände an.

In Oberschlesien festigten unsere Truppen ihre Front am Ost- und Nordstrand des Industriegebietes und im Raum westlich Kempten und erzielten gegen starke feindliche Angriffe eindrucksvolle Abwehrerfolge. Östlich Oppeln konnte der Gegner nach erbitterten Kämpfen Gelände gewinnen. Westlich Litzmannstadt sowie zwischen Kalisch und Thorn sind schwere Kämpfe im Gange.

Im Südwestteil Ostpreussens verstärkte sich besonders im Raum Deutsch-Eylau-Allenstein der Druck der Bolschewisten nach Norden.

Im östlichen Ostpreussen dehnte der Gegner seine Angriffe auch auf den Abschnitt südlich der Rominter Heide aus. Zwischen Filipow und Insterburg wurden alle Durchbruchversuche des Gegners in harten Kämpfen vereitelt. Im Abschnitt der ostpreussischen 61. Infanterie-Division wurden allein 34 feindliche Panzer vernichtet. Zwischen Insterburg und dem Kurischen Haff wird mit eingedrückten Panzerkräften der Sowjets erbittert gekämpft.

In Kurland führten die Bolschewisten zwischen der Küste und der Windan, südlich Frauenburg und nordwestlich Dohna zahlreiche Aufklärungsversuche, die verlustreich für sie abgewiesen wurden.

Im Westen haben unsere Truppen im Kampfgebiet südlich Masseyek vom 16. bis 21. Januar über 100 Panzer der verstärkten englischen 7. Panzerdivision ab-

geschossen und dadurch die Stosskraft der englischen Angriffsverbände wesentlich geschwächt.

An der Front südöstlich Malmédy und im Raum von Diekirch dauern heftige örtliche Kämpfe an.

Nach einem Angriff am Orscholz-Riegel ergaben sich unter der Wirkung unseres Artilleriefeuers 11 Offiziere und 330 Mann einer amerikanischen Kampfgruppe. Der Widerstand der bei Reipertsweller in den unteren Vogesen noch haltenden feindlichen Kräfte wurde gebrochen. Bisher fielen über 450 Gefangene der amerikanischen 45. Division in unsere Hand. Darüber hinaus hatte der Feind hohe blutige Verluste.

Im unteren Elsass wurden die Amerikaner an der Front zwischen Rittershofen und Weyersheim aus ihren Stellungen geworfen, zahlreiche Ortschaften, darunter Weyersheim und Safflenheim, befreit und mehrere hundert Gefangene eingebracht.

Zwischen Thann und Muelhausen führte der Gegner nur schwächere Angriffe. Durch unsere Gegenangriffe wurde er in zahlreichen Abschnitten wieder geworfen.

Eine Kampfgruppe der Besatzung von La Rochelle stieß, von einem Panzerzug unterstützt, erneut nach der Stadt Marais vor und kehrte mit grosser Beute wieder in ihre Stellungen zurück.

Nordamerikanische Bomber setzten am gestrigen Tage ihre Terrorangriffe auf Mannheim-Ludwigshafen fort und führten weitere Angriffe auf südwestdeutsches Gebiet, vor allem gegen Aschaffenburg und Pforzheim. Ausserdem wurden Bomben auf Wien und vereinzelt auf einige andere Orte in Südostdeutschland geworfen. Britische Sturzfleger stiessen in den frühen Abendstunden in das westliche Reichsgebiet vor.

Verteidigungskräfte der Luftwaffe und Kriegsmarine schossen 15 feindliche Flugzeuge, darunter 14 viermotorige Bomber, ab.

Im Kampf gegen den anglo-amerikanischen Nachschubverkehr versenkten unsere Unterseeboote im Atlantik aus stark geschützten Geleitzügen 6 Schiffe mit 31.000 BRT und 3 Korvetten.

Führerjevo odlikovanje

gen. polkovnika Renduliča

Berlin, 22. Jan. Führer je podelil hrastove liste z med generalnemu polkovniku Lotharju Renduliču, vrhovnemu poveljniku neke goske armade kot 122. vojaku nemške vojske. Kot vrhovni poveljnik neke armade v južnovzhodni Evropi je s svoje odločnosti in spretnim vodstvom hitro razorožil Badoglieve čete v Dalmaciji in Albaniji ter uničil močne tolovaške sile na srbsko-hrvatskem področju. Po smrti generalnega polkovnika Dietla je prevzel generalni polkovnik Rendulič junija leta 1944 vrhovno poveljstvo nad nemškimi silami na finskem bojišču. Odpad Finske je postavil njega in njegovo armado v posebno težaven položaj. V težkih bojih z juga pritiskajočimi Fini, ki so napadali na povelje iz Moskve, ter v bojih z nemškimi boljševiški silami, ki so napadali od vzhoda, je privedel s spretnim in okretnim osredotočenjem sil svoje čete na določena težišča in krvavo odbil vse sovražnikove napade.

Največja diplomatska

zadrega po 1. 1939

Zeneva, 22. Jan. Glede na bližnji sestanek zastopnikov treh velešil pripominja Observerjev dopisnik da je že zelo blizu in da je gotovo, da bodo poleg vladnih šefov navzoči tudi trije zunanji ministri Eden, Stettinius in Molotov. Konferenca bo nedvomno med vsemi dosedanjimi najvažnejša, ker je diplomatska zadrega od 1. 1939 največja. Sicer se vedno nepriznana delitev Evrope v interese oblasti, ki so jo sklenili v Teheranu, se je pričela po mneneju lista precej neobičajno razvijati. Sovjetska zveza je dobila veliko vplivno področje v vzhodni, srednji in južnovzhodni Evropi. Francija se je diplomatsko priključila sovjetskemu bloku. Medtem so pričeli v Zedinjenih državah prispevati odgovornost za ves ta razvoj Angliji, kar bo imelo tamkaj zanj zelo težke posledice. Observer se zavzema znova za osnovevanje zapadne zveze, kateri ni treba, da bi bila neprijetna proti komur koli. Taka zveza bi predstavljala važen doprinos za kasnejšo svetovno zajedništvo, ne pa odgovor na sovjetsko vplivno področje. Na sovjetski strani so v tej zadevi vse preveč občutljivi, enako kakor so številni ljudje na zapadu preveč nezaupni napram vsem sovjetskimi potezom.

Kremelj in Vatikan

Milan, 22. Jan. Vest, ki jo je razširil moskovski radio, namreč, da je postala Sv. stolica »branik ne le italijanske, temveč vse evropske demokracije, smatrajo v tukajšnjih političnih krogih kot nov polksov sovjetske vlade, da pusti Vatikan do sodelovanja s Sovjetsko zvezo. Članek »Zvestosti« objavja, kakor poudarjajo, v zadnjem času tolikokrat podvzete politične vodilnih sovjetskih krogov, da bi dospeli do sporazuma z Vatikanom in da bi izkoristili poravnavo z Vatikanom za svetovno revolucionarno boljševiško cilje. Polkovnik vodilnega sovjetskega lista, da imenja Vatikan za branik mednarodne demokracije, pomeni, kakor razlagajo tukaj, zasranjevanje verskega čustvovanja vsega katoliškega sveta. Vatikan je lahko le branik katoliške vere in nič drugega. Kak drug razvoj bo imel za posledico popolno uničenje močnega moralno-duševnih sil katoliške cerkve. Katolicizem, ki je pomenjal skozi stoletja duševni red, odklona najostreje valjivo interpretacijo, ki jo hode vstati moskovski tisk Vatikanu.

Angleško svarilo pred boljševizmom

Zeneva, 22. Jan. Zdi se, da nihče ni prišel do spoznanja, da je prišlo že sedaj do povprečne borbe med boljševiki in »branilci« evropske demokracije, med »evropejskimi rušilci in krščanskimi graditelji«, prav, med drugim častnikom nekega članka v »Catholic Times«, Današnje stanje v Grčiji, Italiji, Belgiji in Franciji nam daje dokaze za to trditev. Kljub temu bo trajalo bržkone še mesece, da se bodo odprle oči britanskemu častniku. To častnikovo poročilo danes o pravnih kupcih, ki jih delajo zavezništva s poljskimi možmi, ženami in otroci, kakor da bi bila to najpoštenjša stvar na svetu. Moskva, sedež boljševiške internacionale, kritizira danes Pioroti, jutri Rumunijo ali nizozemsko begunsko vlado, spodbuja boljševike v vseh »sovbojenstvenih« delah k uporabi, podpira boljševike javno ali tajno, kakor pač zahteva položaj.

In kako gledajo na to angleški listi? »Catholic Times« odgovarja, da sodelujejo s boljševiki v tej igri in poudarjajo, da je v vseh teh delih komunizma manjšina nosilec misli tega naroda. Angleški narod pa je v tej manjšini pozabil še na žido, pod katerim vplivom je tudi Moskvi podložno angleško časopisje.

Spoznanje v Bononijevi Italiji

Milan, 22. Jan. Churchillova izjava v spodnji zbornici, da ne smatra Velika Britanija Italije v bodoče za činitelja mednarodne politike, je odprla oči morskemu v Bononijevi Italiji. Tako toži Nenni, eden vodilnih mož socialne demokracije, v glasu stranke »Avanti« grenko o »manjkajočem razumevanju« britanskega ministrskega predsednika za Italijo. Anglija izjavo danes celotno kontrola nad Italijo, ne da bi mogla pomagati italijanskemu narodu, in peha s tem prebivalstvo Italije v silo in obup. Obstoji nevarnost, da pride v Italijo do enakih preokretov kakor v Grčiji.

Amsterdam, 22. Jan. Kakor javlja agencija Reuter je izjavil novomejnovani veleposlanik Bononijeve vlade v Zedinjenih državah, Alberto Tarchiani, zastopniku nekega amerikega lista, da bo njegova prva naloga v Zedinjenih državah, kamor bo prisel bržkone v treh tednih, v tem da doseže objavo pogojev premirja z Italijo. Nadalje se bo trudil, da bo dobila Italija nazaj zopet nekaj svojih trgovskih ladij, ki so jih zavezništva zvezniške ladije potrebuje Italija nujno za prevoz življenjsko važnih dobrin, ki jih v južni Evropi primanjkuje.

Pomembni obrambni uspeh v zgornji Šleziji

Ojačen sovjetski pritisk v južnozahodnem delu Vzhodne Prusije — Nemški napadali oddelki so razbili na Madžarskem močne sovražnikove sile — Ožin med jezerom Velenze in Dunavom prebita — Uspešna sunek iz La Rochelle — Podmornice so potopile na Atlantiku tri ladje z 31.000 tonami in tri korvete

Führerjev glavni stan, 22. Jan. DNB, Vrhovno poveljništvo oboroženih sil objavlja:

Na Madžarskem so razbili naši napadali oddelki med Blatnim jezerom in Dunavom močne sovražnikove sile. Z naglim napredovanjem od juga so sunili skozi ožino med jezerom Velenze in Dunavom ter onemogočili izgradnjo strnjene obrambne črte sovražnika. Budimpeštanska posadka je odbila v južnem delu mesta in na Margaretenem otoku obnovljene sovražnikove napade.

Med Novim Sazcom in Krakovom se nadaljuje težki boji na gorskem ozemlju.

V zgornji Šleziji so utrde naše čete svoje bojišče na vzhodnem in severovzhodnem robu industrijskega področja in na področju zapadno od Kempna ter so dosegle pomembne obrambne uspehe proti močnim sovražnikovim napadom. Vzhodno od Oppeln je sovražnik nekoliko napredoval po ogorčenih bojih. Južnozahodno od Lodza, kakor tudi med Kalisem in Tornom so hudi boji.

V južnozahodnem delu Vzhodne Prusije se je ojačil boljševiški pritisk proti severu posebej na področju Deutsch Eylau-Allenstein.

V vzhodnem delu Vzhodne Prusije je razširil sovražnik napade tudi v odsek južno od Rominter Heide. Med Filipovim in Insterburgom so bili v hudih bojih onemogočeni vsi sovražnikovi prebijalni poskusi. V odseku 61. vzhodnopruske pehotne divizije je bilo uničenih 34 sovražnikovih oklopnikov. Med Insterburgom in Kurškim Haffom so boji z vrtili sovjetskimi oklopniškimi silami.

V Kurlandiji so izvedli boljševiki med obalo in Ventspilsom, južno od Frauenburga in severozahodno od Doblina številne ognjeniške sunke, pa so bili odbiti z izgublami.

Na zapadu so naše čete na bojnem področju južnovzhodno od Masseyeka uničile od 16. do 21. januarja nad 100 oklopnikov ojačene angleške 7. oklopniške divizije in s

tem bistveno oslabil naskakovalno silo angleških napadalnih oddelkov.

Na bojišču južnovzhodno od Malmédyja in na področju pri Diekirchu so ogorčali boji krajevnega pomena.

Po napadu na oršolski zapaš se je predalo vladno našega topniškega ognja 11 častnikov in 330 vojakov neke ameriške bojne skupine. Odpor se vztrajajočih sovražnikovih sil pri Reipertswellerju in v splošnih Vogezih je bil zlomljen. Dosej je padlo v naše roke nad 450 ujetnikov ameriške 45. divizije, sovražnik pa je imel povrh tega še velike krvne izgube.

V spodnji Alzaciji so bili Američani vrženi s svojih postojank na bojišču med Rittershofenom in Muelhausenom, številni kraji, med temi Weyersheim in Safflenheim, so bili osvobodeni, več sto ujetnikov pa zajeti.

Med Thannom in Muelhausenom je izvedel sovražnik le šibkeje napade, naši protinapadi pa so ga v nekaterih odsekih vrgli nazaj.

Neka bojna skupina posadke v La Rochelle je sunila, podprta z oklopniškimi vodami, ponovno proti mestu Marais in se vrnila zopet nazaj v svoje položaje z velikim plenom.

Ameriški bombniki so nadaljevali večeraj strahovalne napade na Mannheim-Ludwigshafen ter izvedli nadaljnje napade na južno nemško področje, predvsem na Aschaffenburg in Pforzheim. Razen tega so odvrgli bombe na Dunaj in posadili na nekatero druge kraje v južnovzhodni Nemčiji. Britanska motilna letala so prodrla v zgodnji večerni urah nad zapadno nemško področje.

Obrambne sile letalstva in vojne mornarice so sestrelile 15 sovražnikovih letal, med njimi 14 štirimotornih bombnikov.

V borbi proti angloameriškim oskrbovalnemu prometu so potopile naše podmornice na Atlantiku v močnejših zavarovanih spremljavah 6 ladij z 31.000 tonami in 3 korvete.

Boji na vzhodnem bojišču

Berlin, 22. Jan. Mednarodni informacijski urad javlja z vzhodnega bojišča:

V vzhodni Šleziji so zgradile nemške čete na vzhodnem in na severovzhodnem robu industrijskega področja, kakor tudi na področju zapadno od Kempna nepretrgano bojno črto, ob kateri so se večeraj izjalovili vsi sovražniki prebijalni poskusi. V teh težkih bojih je bilo uničenih 84 sovjetskih bojnih voz.

Južnozahodno od Lodza se nadaljuje ogorčena oklopniška bitka, ne da bi padla kakršna koli odločitev. Med Kalisem in Tornom so prodre posamezne sovjetske oklopniške ostri v severozahodni smeri. Alarmne edince in motorizirane vojne skupine so pričele lov na prodre kolone.

V dvojni bitki za Vzhodno Prusijo je narasel boljševiški pritisk. Ob južnem boku so napadali boljševiki z 58 strelskimi divizijami in 6 brzimi zbori, medtem ko so na vzhodnem boku vrgli v borbo 43 strelskih divizij in 2 velika oklopniška oddelka. Nemške čete so v borbi proti 101 strelski diviziji in 8 velikim oklopniškim zborom. Južno krilo sovjetskega napadalnega bojišča je sililo predvsem proti severu in je bilo ustavljeno južno od železnice Deutsch Eylau-Allenstein. Ob vzhodnem boku Vzhodne Prusije se je sovjetsko zapadno bojišče še nadalje razširilo. V vseh odsekih med Suvalkijem in Kurškim Haffom divjajo ogorčene bitke. Južno od Gumbinnej je nemški zaporni ogenj razbil sovjetske napadalne kolone in je bilo uničenih 49 oklopniških voz. Med Insterburgom in Kurškim Haffom so pričele nemške čete protinapad proti vrtili sovjetskimi oklopniškimi skupini.

Na kurlandskem bojišču so podvzele sovjetske čete večeraj med obalo Vzhodnega morja in Vindavo južnovzhodno od Frauenburga in na področju severozahodno od Autza številne ognjeniške sunke, ki pa so bili vsi odbiti. Samo na področju severno-zahodno od Autza so napadali boljševiki 26 krat v jakosti bataljona. Njihove izgube so bile občutne.

Ogorčena premikalna bitka

Berlin, 22. Jan. Boljševiški oklopni zbori, ki so med Plonskom in Ostrolenko prodrli proti južni meji Vzhodne Prusije in ki so sunili na Področju Ciechanow-Dzialdowo-Milawa-Neidenburg proti severu in zapadu, so privedli močne oddelke oklopniškega topništva, metal granat in piamenta, pjo-nizjev in pehote. Množice bojnih letal spremljajo sovjetsko prodiranje. Sovjetski oddelki so navallili na nemške postojanke in zaporne zapuhe po večini v krdelih 30 do 40 oklopnikov s strelci in oklopniki. Neorestanjo se streljali topovi protiooklopniškega topništva, strojnice in bombe bojnih letalcev na grenadirske jarke, postojanke oklopniških lovcov, oklopnice in naskakovalne topove, odkoder je udaril proti napadalcem močen odpor. Nemški možje so vzdržali borbo proti strnjeli premoči.

Pred Milavo je ustavljal en sam naskakovalni top več ur sovražnikovo oklopniško skupino, potem ko sta bila dva druga topova prisiljena k molku. Vzhodno od mesta je zadala urno sestavljena nemška bojna skupina težke izgube z vzhoda napadajočim sovražnikovim napadalnim ostem, medtem ko je za njo z juga prodrla boljševiška oklopniška brigada zaprla cesto in zasedla mesto. Nekaj ur pozneje so prodrli nemški oklopniki, streljajo iz vseh cevi, skozi mesto in zasedli severno od mesta novopodprto črto. Vodstvo je imelo v tej gubljivi oklopniški bitki zelo težko nalogo. Nemške bojne skupine, daleč narazen razprostrte in večkrat brez medsebojne zveze, so ustvarile povsod zapuhe in zapore.

Kljub velikim sovražnikovim premoči so nemški vojniki uveljavljajo vedno znova v obrambi svoje domovine. Medtem se zbližuje divizije daleč za sovražnikovimi ostmi ter se prebijajo, noseč s saboj orožje vseh

Stalin je pripravil vojno že več let

Bern, 22. Jan. »Tajnost sovjetskih uspehov je v tem, da je Stalin pripravil drugo svetovno vojno že več let v vsakem oziru vojaško in politično, izjavlja Jacques Sadouy v lyonskem listu »Parrot« po nekem razgovoru z boljševiškim častnikom v Franciji. Mnogo časa pred to vojno so vodili Sovjetske zveze poudarje sovjetske narode, da bo zagotovi nad Evropo vihar druge svetovne vojne, ki bo uničil sovražne države.

Francija mci za sovjetska stremiljenja

Madrid, 22. Jan. Odposlanstvo sovjetskih sindikatov, ki je zaključilo svoje agitacijsko potovanje po Franciji s komunističnim zborovanjem v Parizu, ima brez dvoma namen, uporabiti Francijo kot most, da zlomi »golove« odpore angleških »Trade unions« in severnoameriških sindikatov ter privede te organizacije, da se priključijo »svetlo prinašajočim« težam Sovjetske zveze.

Političen proces v Rimu

Zeneva, 22. Jan. Kakor javlja »Echange Tagaphie« iz Rima, se je pričel danes tanski politični proces proti bivšemu šefu italijanskega generalnega štaba generalu Roatti, ki mu očitajo, da je bil glavna opora fašistične vlade. Enako obtožujejo nadaljnjih 14 častnikov in uradnikov, med katerih jih bodo 8 obsodili v odločnosti. Razprava bo bržkone trajala 30 dni. Pri tem nameravajo razpravljati o političnem razvoju Italije od l. 1940. do 1943. Med obtoženci so baje tudi bivši državni podtajnik Suvich, bivši minister za javno delo Danni in bivši italijanski poveljnik v Abisini general Giacomoni.

Ein Batallionskommandeur vertell E. K. II. Klasse an Soldaten, welche bei Aachen versprengt worden und sich zu den deutschen Linien durchgekämpft haben

Poveljnik nekega bataljona izroča železni križec II. razreda vojakom, ki so bili v borbi pri Aachnu ozdravljeni in se so prebili do nemške bojne črte

Borba za iniciativo na zapadnem bojišču

Vsi sovražnikovi napadi brez posebnega uspeha

Berlin, 22. Jan. Napram zimski bitki na vzhodu so stopili boji na zapadnem bojišču v zadnjih dneh nekoliko v ozadje. Gotovo ne nosijo znakov velikih premikalnih bitk, do kakršnih je prišlo sedaj na ravnicah generalne gubernije in na mejah Šlezije in Vzhodne Prusije, vendar niso nič manj pomembni kakor boji na vzhodu priča angloameriškega stremiljenja po iniciativi, ki jim jo je iztrgal iz rok nemški napad v Ardenih.

Že 5 tednov polknušajo zmanj Američani z nastopom najboljših divizij odrezati nemški bojišči lok v belgijskih Ardenih in s tem zopet obnoviti položaj 16. decembra. Pri tem ni šlo sovražniku za počasno odstranitev nemških sil z belgijsko-luksemburškega področja, temveč za odstranitev z nemškim napadom ustvarjenega motilnega središča, čigar obstoj je prekrizal sovražnikove napadalne načrte proti zapadni Nemčiji. Do tega pa nikakor ni prišlo. Čeprav so pritegnili močne britanske sile na pomoč ni uspelo sovražniku doseči, da bi pritisnil v severno in južno krilo nemškega bojišča v Ardenih.

Cesto so se menjavali težišča sovražnih krovov napadov; enkrat so bila istočasno ob reki Sauer v Luksemburgu in pri Malmédyju, drugič pri Bastognu in Savelotu. Edino kar je sovražnik po dolgih tednih hudih bojov in zelo velikih izgubah dosegel, je bila počasna prelazitev njegovih postojank na najbolj zapadnem delu nemškega vzhodnega področja. Ti sovražnikovi uspehi, ki pa praktično pomenijo le malo, nimajo nobenega vpliva na operativni celotni položaj. Sicer je vigel sovražnik, potem ko je uvidel brezusmišelnost nadaljnjih prebijalnih polkovsov v Ardenih močnejše semkaj dvodevne sile zopet na druge bojišče v Olske, predvsem v Loreno in severno Alzacijo, vendar so bile te prepuštile izvedene pod pritiskom tamkajšnjih nemških napadov. To jasno kaže, da si Angloameričani še daleč niso pridobili operativne prostosti delovanja.

Posamezni dnevi borb glavnega tedna niso prinesli nobenega novega razvoja. Če govorimo sedaj o težiščih bojov na zapadu, so le ti še vedno v severnih Ardenih. In pri Diekirchu, ob tako zvanem oberolskem zapadu med splošnim tokom Saare in Luksemburgom, kakor tudi končno v severni Alzaciji splošnih Vogezih pri Reipertswellerju in na področju Rittershofen-Hatten. Na vseh teh področjih so se izmenjevali sovražnikovi napadi z nemškimi protinapadi. V soboto so polknušale močnejše sovražnikove sile rešiti seve novozhono od Reipertswellerja na gozdnem področju obkoljeno bojno skupino ameriške 7. armade. Vsi ti napadi so se zlomili ob velikih izgubah, nasprotno pa so nemške čete te boji zožile obroč okoli ameriških oddelkov, ki so odrezani od svojih zvez. Ogorčeni boji so se razvili večeraj v srednji Alzaciji, južnovzhodno od Rittershofen-Hatten, kjer so nemške čete prisile sovražnika na področju pri Herlisheimu k izpraznitvi nadaljnjegega ozemlja.

Iniciativa kakor prej na nemški strani

Zeneva, 22. Jan. O zimski bitki na zapadu piše »Times«: Vsepolna iniciativa ostaja še nadalje na nemški strani. To je posledica operacij, ki so dovedle zavezništvo v popolno zmehčanje. V sedanjem trenutku je nemogoče napovedovati, kje bodo udarili Nemci k zidni bitki.

Silen učinek orožja „V 2“

Bern, 22. Jan. »Argauer Tagblatt« priobčuje poročilo o učinka orožja »V 2« v Angliji, v katerem pravi: »Z okna moje hotelske sobe v Londonu sem nenadoma opazil fantastični fenomen na sivorumenem oblaknem popoldanskem nebu. Ta fenomen me spominja na gore brzojavni drog, ki prvi z blazno trzino skozi zrak. Medtem ko govorim o gromem brzojavnem orogu, govore drugi o rdečem blisku, ki prvi v horizontalni smeri, drugi zopet o ogromnem črnem stebri ali ogromni goreči nogometni žogi. Nikoli ne bom pozabil trenutka, ki sem ga doživel v nekem majhnem kopalšču, ko sem doživel dve zaporedno sledi ki eksplozivji ter se podal takoj na kraj, odkoder sem silil detonacijo. Ugotovil sem, da je 200 m od kraja, kjer sem bil, eksplodirala bomba »V 2«. Dve hiši, v kateri je zadela bomba, sta bili povsem izravnani z zemljo. Tamkaj, kjer se stala hiša, je zljala ogromna bombniška luknja, izpolnjena z ostanki zidu, opeke in lesnih tisk.

Borba na Nizozemskem je dosegla za angleško prebivalstvo pomen, ki si ga lahko le predstavljamo, če si ogledamo z lastnimi čemi strašne bombniške jame v Londonu, razlepane zgradbe in v atome razbite hiše v južni Angliji.

Britansko mešetarjenje s Stalinom

Bern, 22. Jan. Po dolgotrajnih pogajanjih se je odločil EAM v Grčiji, da izpusti del talcev, razen onih, ki so obtoženi sodelovanja z okupatorjem. Iz krvavega pravosodstva, ki se je izvajalo in se izvaja posebno v Franciji pod to krinko, je razvidna daljnosežnost te omejitve, ki pa skuša v skladu z boljševiški načeli nadalje igrati svojo krvavo vlogo rablja. V kakšnem stanju bodo ti talci, je razvidno že iz poročil Rdečega križa, na kako brutalen način so odvekali te talce in kako nečloveško so postopali z njimi. Tudi Churchill bi moral posvetiti v svojem govoru v spodnji zbornici posebno pozornost krvavemu početju boljševiških tolpi, ki jih je glede na moskovskega zavezništva označil kot »trockiste«.

Tudi s to navidezno rešitvijo vprašanja talcev je Anglija še daleč oddaljena od resnične rešitve položaja v Grčiji. Da bi pa zagotovila svoj vpliv v Grčiji, je gotovo še pripravljena nadalje mešetariti s Stalinom. Lizbonski list »Diario Popular« piše, da je pripravljena Anglija za to doprinesiti velike žrtve v drugih delih vzhodne Evrope. Da bi dosegla Anglija moskovsko privoljenje za svoje delo v Grčiji, bo morala Anglija verjetno opustiti zagovarjanje stališča poljske begunske vlade v Londonu.

Varčujte z elektriko!

Kronika

*** Potopljene ladje.** V noči na ponedeljek se je potopila pred obalo švedske pokrajine Uppland tisočstonska fimska ladja »Vesta« iz Hiesinkov, vozila je žito iz Švedske na Finsko. Tovor se je ponoril prestavil, radi česar se je ladja preobrnila. Izmed 18 mornarjev so se rešili samo štiri, Nekatrdna pa poročajo iz Stockholma, da so v hudem viharju in pri edenem trazu rešili pripadnika švedske vojske mornarice se 4 mornarje fimskega parnika »Vesta«. Eden je bil že mrtve, trije pa so bili popolnoma zaledeneli na rečevnem splavu. — Kakor javlja »Diario de Noticias«, se je ponesrečila neka ladja pri vstopu v luko Santa Cruz des Flores pred Azori. Medtem ko so potnike lahko rešili, sta se ves tovor ter postja, ki je bila na ladji, potopila. — Švedska vojna mornarica javlja, da je naletela švedska ribiška ladja »Bejtana« pred zapadno švedskim otokom Runö v soboto ob 23. uri jugozapadno od Pater Nostra na morno mino ter se potopila, pri čemer je bilo ubitih 5 mož šestdesetanske posadke. Ribiška ladja »Bejtana« je vlekla za seboj neko drugo ribiško ladjo. Ta je nato razšla 6. člana posadke »Bejtana«.

Iz Ljubljane

Oddaja plina že omejena

Nedeljski dnevniki so objavili, da bo mestna plinarna oddaja plina spet omejena. Šele prihodnji ponedeljek 28. t. m., zdaj je bila pa primorana že večeršnji ponedeljek 22. t. m. začeti oddajati plin tako, da bo mo nadalje imeti plin pod normalnim pritiskom na razpolago jutraj samo od 6.45 do 7.30 ure, popoldne od 10.30 do 13. ure in zvečer samo od 18.30 do 19.30 ure, na kar opozarjamo posebno gospodinj, naj pri razdelitvi svojega dela tudi že ta tedaj upoštevajo navedene ure oddaje plina. Očmen ponavljamo opozorilo vsem odjemalcem plina, da je uporaba plina ob času nizkega pritiska v govorih okoliščinah zelo nevarna, ter naj zato plin uporabljajo le ob normalnem pritisku.

Zavarjevalni vodovod pred mrazom

Z nastopajočim mrazom so pričele zmrzovati tudi naše hišne vodovodne napeljave. Vsi hišni gospodarji pa že iz prejšnjih zim dobro pozna svoje hišne vodovodne napeljave in ve, kateri deli so najbolj izpostavljeni mrazu, ter je verjetno tudi že vse ukrenili, da se izogne zamrzavanju vodovoda in s tem zvezanimi neprijetnostmi in stroški.

Zaradi pomanjkanja kurjave pa so letos cela poslopja bolj hladna ter je zato treba tudi dosti večje paznje. V prvi vrsti je treba paziti na napeljave, ki so položene v severnih zunanjih stenah in v prostorih, kjer se ne kur.

Nevarnosti zmrzavanja hišnih vodovodov se najbolje izognemo na ta način, da mrazu podvržene napeljave sploh zapremo in izpraznimo cevi. Kjer to ni mogoče, je treba cevi izprazniti vsaj v mrzlih dneh, posebno pa čez noč. Bolje je, da se stranke že danes delno omeje kot pa, da bi potem lahko vsa hiša za dalj časa ostala brez vode. Pomisliti je treba, da sedaj ni na razpolago ne gradiva in ne delovnih moči kot v rednih razmerah.

Zelo važno je tudi, da se v vseh prostorih, kjer potekajo vodovodne instalacije, okna in vrata stalno dobro zapirajo. To velja zlasti za stranišča, kjer lahko zamrznejo stranišni rezervoarji in školjke, prav tako pa velja to za kletne prostore, kjer so vodomeri.

Vidne vodovodne cevi in vodomere je treba prekriti s cunjami, papirjem, slamno in podobnim.

V mirnih časih so si hišni gospodarji pomagali na ta način, da so pustili vodo malo odteči. Zaradi potrebnega varčevanja z vodo pa je to danes nedopustno.

Kadar katerikoli del hišne instalacije zamrzne, svetujemo, naj takoj pokličejo koncesionarnega instalaterja, ki bo po svojih strokovnih izkušnjah oddal napeljavo. Odsvetujemo pa, da bi lastniki sami tajali in kurili, ker s tem lahko napravijo še večjo škodo. To se je že večkrat dogodilo pri sedaj dragocenih vodomerih, ki so jih na ta način popolnoma uničili.

— Novi grobovi. Po dolgoletni in težki bolezni je v 58. letu starosti umrla ga. Marija Petričeva, rojena Jernejc. Pogreb blage matere bo v torek ob 16. iz hiše žalosti, Predjamska št. 106, na viško pokopališče. — Umrl je sin nam. ščenca ZSZ v Novem mestu Zdravko Valentin Muschet. Na zadnji poti bodo najraje spremljali v sredo ob pol 9. iz kepele sv. Jožefa na Žalah na pokopališču k Sv. Križu. — Premrli je rudniški poduradnik TPD g. Rudolf Bajda. K večnemu počitku so ga povzeli v petek 12. t. m. na domačem pokopališču v Sevnici. — V Slovegradcu je 18. t. m. umrl 82letni po-

stojnik g. Jožep Preiner, Pokopani so ga na ondolnem mestnem pokopališču. Za njim žalujejo soproga Marija, rojena Cerbe, hčerki dr. Ljuba Preiner in Pipi, poročena Serbec ter drugo sorodstvo. — Pokojnim naj bo ohranjen blag spomin, njihovim svojcem pa izrekamo iskreno sožalje.

— Opozorilo hišnim lastnikom na Poškodbe telefonskih napeljav. Poštna dirkacija razglasi: Pri odstranjevanju snega in leda s streh posameznih stavb se redno dogaja, da se pri tem delu ne posveča potrebna paznja na telefonske napeljave. Nastajajo pokvare zračnih vodov, zato dostikrat prav občutne ter zahtevajo popravila mnogo dela in materiala. Zato naj lastniki hiš opozore svoje nameštence ali delavce, naj pri čiščenju streh pazijo na telefonske napeljave in naj jih ne poškodujejo, ker bodo nastalo škodo morali poravnati hišni lastniki sami.

— Poraba zelja in repe v Ljubljani. Zelje iz Ljubljanske pokrajine, zlasti iz ljubljanske okolice, že dolgo slovi po svoji kakovosti. V rednih prilikah so ga naši pridelovalci mnogo izvozili. Računajo, da pridele Ljubljanske pokrajine do 7.000 ton zelenjavih glav. Ljubljanska okolica je pri tem pridelku udeležna z dobro tretjino (do 2.500 ton). Potrošnja zelja se je v zadnjih letih v Ljubljani zelo povečala, kakor se je istočasno povečala potrošnja vseh povrtnin. Leta 1941. so v Ljubljani uvozili okoli 3.000 ton zelja, kljub temu ga je naslednje spomlad prineslo okoli 1.000 ton. Letošnji jesen je Glavna kmetijska blagovna zadruga pridelala v Ljubljano okoli 500 ton zelja in okoli 1.000 ton repe. Oboje je takoj oddala v kisanje. Na ljubljanskem trgu in v drugih prodajalnah prodajo sedaj po 1.000 kg kislega zelja in 2.000 kg kisle repe dnevno.

— Darovali so: za stare in onemogle v mestnem zavetišču v Japljevi ulici mesto vrnca na grob pok. Františka Mlakar držina dr. Zorca 200 lir; v isti namen gđ. Anica Grumova 100 lir; namesto vrnca na grob pok. Viktorije Krainerje Ignac, Hinko in Luce Florjančič 300 lir; v počastitev spomina pok. Ane Turk, geometra Zan Breskvar in Neli Zupančič 200 lir; Podpornemu društvu za gluhoonem mladino namesto cvetja na grob pok. Marije Novakove sosenovalci hiše Ilirka ulice 12 in 12 a 315 lir; isti dobrotniki so poklonili 315 lir podpornemu skladu za slepo mladino, Društvu slepih pa namesto cvetja na grob pok. Viktorije Krainerje Leopold in Frida Kremsar 100 lir in v isti namen Mojca in Janežek Sušteršič 200 lir.

— Učite se strojeplasti! Novi tečajji pričnajo 22. in 24. januarja. Praktično znanje, koristno vsakomur sedaj in v bodoče. Učne ure dogovorno po želji obiskovalcev. Vpisnina dnevno. Informacija, prospekti: Trgovsko učilišče »Christof« učni zavod, Domobranska 15.

— Seznan s »Jedninih predmetov, prijavljenih upravi policije v Ljubljani v mesecu decembru 1944: otroška modra športna čepica s črno podlago; denarnica z vsebino nekoliko lir in vstopnicama za kino Matka, najdena v mesecu novembru 1944 v zaklonišču Mestnega doma; otroški ovrtnik iz povhovit kože; zlat moški prstan brez kamna; ovitek raznih delov lilejke kože; moška siva usnjena desna ro. Kavica; nekoliko metrov franž za zaveso iz svile; zlat moški prstan s črkami M. A.; moška ponošena siva obleka in štirje bankovci po 1000 lir. — Seznan ujednih predmetov v železnihških vozovih, prijavljenih na glavnem kolodvoru v Ljubljani v mesecu novembru: trije moški dežniki, dva damska dežnika, štirje zaviti propag. plakati, aktovka, ročna torbica, dve prazni kanti in moške spodnje hlače. — V mesecu decembru so bili prijavi naslednji predmeti: dva moška klobuka ter damski, otroški in moški dežnik.

— Srednješolce, ki se želijo izvežati v strojeplasti, opozarjamo na nove tečaje, ki pričnajo 22. in 24. januarja. Praktično znanje, vsakomur koristno. Učne ure dogovorno po želji. Vpisovanje dnevno. Informacije, prospekti: Trgovsko učilišče »Christof« učni zavod, Domobranska 15.

— Vjoma v stanovanju. Predelki četrtek se še neizvedeni storilec vjoma v prtilico stanovanjsko sobo v Natlačenovi ulici 16. Vrata je odprl z vrtom in potem nemoteno stikal po omari. Za svoj plen si je izbral novo črno zimsko suknjo, rjave usnjene rokavice, plamenski kompas, vžgalnik z monogramom F. Z. in nekaj perila. Vjomelec nekatere stvari najbrže skušal spraviti v denar in naj ga vsakdo, ki bi mu jih ponudil napredaj, takoj prijavi policiji. Oškodovancu je bila nemreč zimska suknja eden izmed redkih rošnih predmetov njegovega imetja.

Iz Novega mesta

Zanimanje za knjige je danes pri nas večje kot kdaj koli prej. Kakor nekdo, ko je imelo Novo mesto 17 javnih lokalov več, kot jih ima danes, so tudi sedaj ti lokalni zbirališče in shajališče vseh, ki se zanimajo za knjige, znanke in polobno. Bibliofili se radi shajajo v lokalni g. Majnika, ki je znan ljubitelj lepe knjige. Filatelisti pa so si izbrali kavarno za svoje sestanke. — Ker v Novem mestu ne posluje nobena javna knjižnica, je povpraševanje po čitvi zelo živahno. Ljudje uvidevajo vedno bolj, da je dobra knjiga najzvestejši prijatelj. Morda bi se dalo z nekoliko dobre volje vendar zbrati skupaj knjige iz naših bivših knjižnic in ustanoviti javno knjižnico.

Prevalica malomarnost. Že večkrat smo na tem mestu omenjali in opominjali hišne posestnike onih hiš, ki so bile ob bombardiranju več ali manj poškodovane, da bi pravčasno, t. j. ob lepem poletnem vremenu popravili, kar se da popraviti. Tuli v jeseni bi se dalo še nekaj rešiti in preprečiti nadaljnja škoda. Pa je prišla zima. Z njo sneg in mraz. A tudi sonce je pokazalo svojo moč. S streh je začelo kapljati — slučajno kar na žice električne in druge napeljave. Ko je ponorilo jelo zmrzovati, je še polagoma kapljalo in sproti zmrzavalo. Tako so se naredili na žicah težki ledeni zastori, ki so potrgali mnogo žic. Seveda tu ni tam zaradi tega ni zagorela luč. Grahbeni material, ki bi bil lani še uporabljen, gre letos svojemu koncu naproti — brez koristi za enega ali drugega. Razbite hiše kažejo svoja rebra in lastnikom ni mar niti toliko, da bi rešili ono, kar je še kaj vredno. Prav uместno bi bilo, da bi oblast v takih primerih strogo nastopila in ukrenila potrebno, da se reši v splošni prid še ono malo, kar se rešiti da.

Boj podganam. Poročali smo že o podganji nadlogi, ki jo je mraz in sneg prignal v hiše. Mačji rod, ki ga je žanes že nekoliko več kot pred letom, tej nadlogi ni kos. Zato je treba z vso resnostjo začeti neumoljivo boj s podganami, ki delajo ogromno škodo, katere se morda sploh ne zavedamo. Ne glede na to pa ta žival prenaša razne nalezljive bolezni. Znano je, da je podgana že 24 ur potem, ko vrže mladič, zopet sposobna za oploditev. Zato se nelzerno hitro množi. S pastmi jih ne bo mogoče pokončati. Treba se bo lotiti radikalnejšega sredstva.

S štajerskega

Odlikovan Spodnještajerc. Z železnim križem 1. stopnje je bil odlikovan poročnik Emil Barth-Herkommer iz Maribora, z železnim križcem 2. stopnje pa desetnik Janez Kekec iz trufjskega okrožja in desetnik Janez Udovič iz št. Ilja v Sloven. skih gorah.

Zalna slovesnost v Trbovljah. Pred dnevi so v Trbovljah pokopali Johanna Pillnauerja, ki je padel v borbi s tolovaji. Pillnauer je bil še preteko jesen teško ranjen. Okrožni vodja Eberhardt in četovodja Präsent sta se ob grobu poslovila od vzornega tovariša.

Iz Trsta

Koncert znane solnografske violinstke. Za petek 19. januarja je bil napovedan v prostorih Verdievega gledališča v Trstu koncert znane violinstke Kriste Richter-Skenerjeve, profesorice na znamenitem solnografskem Mozarteju. Izvajala je sklad-

be Mozarta, Straussa, Beethovna, Francka, Paganinija, Corellija in Veracina.

Iskarkito središče tobačne črne borze. V ulici Sorgente v Trstu so odkrila oblastva veliko zalogo tobaka, s katerim so prekupovali razni črnoborščani. V zvezi s tem odkritjem je bilo ovadenih 24 oseb, ki se bodo morale zagovarjati pred pristojnim sodiščem zaradi črne borze. Precejšnjo količino tobaka in cigaret so našli tudi v ulici Burje št. 9. Tukaj je poslovala »podružnica« črnoborzne centrale iz ulice Sorgente. Zapolnjeni tobak in cigarete so bili stavljeni na razpolago redni potrošnji.

Iz Gorice

Razdeljevanje zaseke. Te dni so prejeti gorški potrošniki po 100 gramov zaseke na drugi odrezek za maslo v januarju. Cena 33.80 hr. kg.

Himen. Te dni so se poročili v Gorici: zidar Dominik Budal in zasebnica Vera Batisti; karmosnik Vinko Furten in zasebnica Karolina Kutin; železnikar Karol Bradasica in zasebnica Gabrijela Muravec; poljedelec Bruno Padovan in vrtnarica Marija Mužina.

Nagrade kmetovalcem. Po količini sena, slama, žita in krompirja so prejeti poljedelci nagrade v tobaku. Sedaj pa je priznana posebna nagrada onim poljedelcem, ki so se izkazali pri dobavi mleka in sončnice. Prejeti bodo obutevi in nekateri tudi sukanec.

V zadnjih vojaških akcijah je bil ubit na Kalu od protikomunistične krogle sin znanega gošškega zobozdravnika Marmotje. Bil je član tolovajske brigade VDV.

Iz Idrije

Mesino županstvo v Idriji razglasi, da se morajo prebivalci zaradi nabave soli in tobaka posluževati izključno trgovine, v kateri so prejeti sol in tobak v oktobru 1944.

Beleznica

KOLEDAR

Torek, 23. januarja: Zarka Devica Marije.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matice: Vrtljak.
Kino Sloga: Modra lisica.
Kino Union: Premiera ljubezni.
Kino Moste: Rembrandt.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marjin trg 5, Društvo Križevski Dia, Gosposvetska 4; Bohinec ded, Cesta 29. oktobra 31.

Zatamnitev od 17.50 do 7.15

Gledališka skupina Jadransko Primorje
RADIO LJUBLJANA

TOREK, 23. JANUARJA

7.00—7.10: Poročila v nemščini; 7.10 do 9.00: Jutranji koncert, vmes: poročila v slovenščini; 9.00—9.10: Poročila v nemščini; 12.00—12.30: Napoved sporeda, nato opoldanski koncert; 12.30—12.45: Poročila v nemščini, poročila o položaju in poročila v slovenščini; 12.45—14.00: Koncert za razvedrilo, radijski orkester vodi D. M. Šljajec; 14.00—14.15: Poročila v nemščini; 14.15—15.00: Prenos osrednjega nemškega sporeda: Od dveh do treh — šare meh; 15.00—17.00: Prenos osrednjega nemškega sporeda; 17.00—17.15: Poročila v nemščini in slovenščini; 17.15—18.30: Prenos osrednjega nemškega sporeda: Popoldansko kratkočasje; 18.30—18.45: Glasbena medigra; 18.45—19.00: Zdravniška ura, dr. Meršol Valentin; Vnetje možganskih mren; 19.00—19.30: Slovenska ljudska oddaja; 19.30 do 19.45: Poročila v slovenščini; 19.45—20.00: Aktualno predavanje (prenos); 20.00—20.15: Poročila v nemščini; 20.15—21.00: Glasba za flavto, violino, klavir in petje, izvajajo: Slavko Korosec, flavta, Miran Vihor, violina, Marjan Lipovšek, klavir, Ksenija Vidali, sopran; 21.00—22.00: Dunaj pozdravlja Ljubljano; 22.00—22.15: Poročila v nemščini in napoved sporeda; 22.15—23.00: Plesni orkester vodi M. Vodopivec; 23.00—24.00: Prenos osrednjega nemškega sporeda.

Upoštevajte!

Ljudje ostajajo nemoteno po stanovanjih in drugih lokalih in mnogo jih je še danes, ki se niso uredili svojega hišnega zakonika. Uprava policije ponovno opozarja, da so hišni tararšne oziroma njihovi namestniki osebno odgovorni, da grede vsi hišni stanovalci takoj ob znaku za alarm v zakonike. Zato bodo policijski organi vršili občasno kontrolo.

Nezgodno zavarovanje

za naročnike „Jutra“

je po dosedanjih že znanih pogojih veljavno tudi za leto 1945. Zavarovanje velja za primer smrti zaradi nezgode in znaša 3800 lir. Sklenjeno je z „Občno zavarovalnico, generalni zastop B“ (prej Zedinjena zavarovalnica) v Ljubljani.

KULTURNI PREGLED

Nov zvezek »Umetnosti«

Deveti letnik »Umetnosti« je bil prvakar zaključen z debelim zvezkom, ki sega od str. 55 do 188. Zvezek, ki ga bo sprejel v vsej slovenski umetnostni kulture, prinaša kot umetniško prilogo večbarvno reprodukcijo slike Matije Jame »Pogled na ljubljanski Grad«. Na prvem mestu je objavljen pripevek zaslužnega starostar naših upodabljalnih umetnikov, kiparja Ivana Zajca »Moji spomini«. Pisec pripoveduje v prvem poglavju z naslovom »Naš rod« predvsem o svojem očetu, aktd, kiparju Franu Zajcu in o njegovih dveh bratih, ki sta se tudi bavila z umetnostjo, v drugem poglavju »Moje življenje« pa opisuje svoj akademski študij na Dunaju in z njim združenimi umetniški razvoj ter svojo nadaljnjo človeško in umetniško usodo. Te memoarski člani izpopolnjuje »Seznam mojih del«. Prispevek je opremljen z Zajčevimi fotografijami in z reprodukcijami nekaterih drugih biografskih značilnih slik, kakor so risbe njegovega zgodaj umrlega brata, podoba Zajčevega očeta in fotografski posnetki treh značilnih skulptur današnjega reprezentanta umetniško nadarjene Zajčeve rodbine. — V krajšem ilustriranem članku je prikazan življenje in delo med nami živečega črnogorskega rokaja, slikarja Mirka Kujadžića, enaka pozornost je posvečena slikarju Ivanu Milčiču.

Dr. Anton Debeljak je prispeval daljši članek »Kdo je profesor Schaub-Koch?« Ime tega švicarskega »enciklopedista«, preproditelja umetnostne kritike« je znano pri

nas vsaj od l. 1937., ko je presenetil slovenske umetnike kroge s svojo monografijo o Mihi Malešu. V uvodu tej izdaji je Martin Benčina prikazal Emila Schaub-Kocha, dr. A. Debeljak pa navaja novejša spise tega razgledanega esteta in umetnostnega kritika. Posebno zanimivi so pliščevi izvlečki iz nekaterih novejših spisov tega švicarskega plemiča, tako predvsem iz spisa o modrosti in podlagi in potrebi sodobne umetnostne kritike, o raznih metodah v kritiki in umetnostni zgodovini, o duševstvu in trajnosti beneškega slikarstva, o slikarju Pietru Langhiu, o Mantegni, o kiparki Anni Hyak Hunangton I. dr. V celoti je priobčen slovenski prevod Schaub-Kochovega eseja o francoskem modernizmu španskega rodu Pablo Picassu. Za nameček ima bralec še izbor Picassovih misli o umetnosti. M. Benčina je priredil dva sestavka: »O zbiranju in zbiratelju« in »Snov, vsebina in forma«. Pisatelj Marij Skalan je prispeval daljši članek »Problem sodelovanja slovenske arhitekture s kiparstvom in slikarstvom«; v njem razvija zanimive in predmetne misli, ki bodo nedvomno vzbudile pozornost zainteresiranih strokovnih krogov in prispevale k osvetlitvi spornih vprašanj. Dr. Andrej Budal se oglašja iz Vidma s člankom »Ivan Trtnko in umetnost«. V njem prikazuje Trtnko izživljanje največjega beneškega Slovenca v poeziji, v glasi in v upodabljanju umetnosti. V prevodu M. Benčine (vir?) je izšel življenjski spisek Vincenta van Gogha, čigar življenjsko usodo je pri nas najbolj populariziral Stojančev roman »Sla pa življenje«. Vrsto članov zaključuje sestavek »Slikar in grafik Avgust Bröms o umetnosti«.

V rubriki iz umetniškega sveta čitamo kroniko domačih in tujih umetnostnih dogodkov in pojavov in opombe k posameznim podobam, ki jih prinaša zvezek in med katerimi so dela Zajca, Jelovška, Mersingerja, Iv. Koblice, Grogarja, Zmitka, Tratnika, Stiplovskega, Maleša, Černogaja, Lamuta, Tinta, Kosa, Holbeina, Dürera, Rembrandta, Masereela, Velasqueza, Goye, Brueghla, Gauguina, W. Skoczylasa, Broemsa in dr. Obilna je nadalje rubrika »Nove knjige«, v kateri Marij Skalan ocenjuje nove izdaje Dobre knjige, Zimske pomoči in drugih založb. Posebno omembo zasluži daljši prispevek dr. J. C. Oblaka »Misli o knjigi Blagoslov Gor«. V tej razpravi posega avtor prek običajnega referatnega okvirja k nekaterim bistvenim problemom alpinizma in razvija značilne filozofske poglede na naravo in nje doživljanje, o čemer bo avtor obširneje spregovoril v izvedeni filozofski knjigi »Okoli prirode«, ki jo pripravlja. Sestavek dr. Oblaka bo s pridom prebral vsak misleč čitatelj.

Literarna priloga »Živa nitja« je v pripravi skladu z obsegom zvezka in prinaša spet vrsto zanimivih primerov slovenske lirike, vznikačoče na robu ogromne zgodovinske dogajanja. Poleg nekaterih znanih in priznanih imen se pojavljajo nova, poleg primerov zrelejših poezije je tudi nekaj manj zahtevnih proizvodov. Cvetko Golar je zastopal s »Božično pesmijo mladih pastirceev, Leopold Stanek je prispeval pet lirčnih pesmi, Pavel Karlin se je oglašil z eno. (»Izpoved«), Marij Skalan pa je prinesel na živo nivo naše nove poezije štiri daljše pesmi. Vera Remec, Ivo Peruzzi, Stane Novak, Radoša

Rudanova, Mitja Mejak, Andrej Budal (slednji s povsem sobodnim motivom: s pesniško podobo zračnega napada in boja). Stana Vinšek — to so delno znana, delno nova imena, ki upravičujejo zanimanje in pozornost. Zastopana je tudi prevedena lirika: Ernest Rus je poslovenil »Stare pesme« pokojnega prijatelja Slovencev Dragutina M. Domjanika, Alojz Gradnik pa je to pot krenil v svet starorimske poezije in ponajbol šest pesmi najslavnejšega latinskega lirika Gala Valerija Catulla. O teh Gradnikovih prevodih bo mo priložnostno še pisati. Zvezek zaključuje Cvetka Golarja enodejanska groteska »Muc Baron« in prof. Fr. Dobrovoljca »Imensko kazalo za Cankarjeve zbrane spise I—XX«. Slednje bo pozdravil vsak, kdor se bavi s Cankarjem in njegovim delom in ki je tako kazalo zamenjal v zadnjem zvezku Zbranega dela.

Tako je končan deveti letnik revije, ki je v času svojega obstoja mnogo storila za širjenje umetniške kulture v slovenskem meščanstvu in tudi v težkih časih vzdrževala tradicije slovenskega revialnega slova. Umetnost urejuje slikar in grafik Miha Maleš, ki je združil okrog nje številne sodelavce. Tisk Narodne tiskarne je obilno in krasno ilustriranemu časopisu vtisnil reprezentativen značaj.

Ada Negri

Italijanska literatura je izgubila svojo najpomembnejšo pisateljico Ada Negri, ki je pred dnevi umrla v starosti 74 let. Njeno ime si je pridobilo evropske sloves. Čeprav nje ne pesmi in njeno prozo najpravalneje ocenja samo tisti, ki jih uživa v

GOSPODARSTVO

— Inflacija v Bolgariji. Bolgarija gre nasproti inflaciji, ki je ni mogoče zadržati. Ta razvoj ni samo posledica finančne politike nove vlade in rastjočih bremen, ki jih nalagajo osvoboditeljske, temveč je tudi posledica obsevnega skrcenja zunanje trgovine, odkar je cupadel trgovinski promet s Nemčijo, ki je prej tudi bolgarskim državnim financam prinesel značajne dohodke. Za izravnavo državnih financ. Bolgarska vlada skuša sicer nadomestiti izpadek trgovinskega prometa s Nemčijo, toda doslej ji je uspela le sklenitev trgovinske pogodbe s Rumunijo. Rastocne dobave Sovjetski zvezi, kolikor presegajo obveznosti po pogodbi o premirju, so za bolgarsko gospodarstvo preje obremenitev kakor osnova za trgovinski promet, saj Sovjetska zveza ne nudi ustreznih protidobav, niti nujno potrebnih zdravil in je doslej poslala Bolgariji le omejene količine mineralnega olja iz Rumunije. Znatne bolgarske posiljke živil za Srbijo in Grčijo so zaenkrat ostale enostranska dajatev, ki obremenjuje le državno blaginjo. Bolgarski finančni minister že sedaj računa na novo poročunsko leto s primanjkljajem 15 milijard levov in še ne ve, kako bo mogel ta primanjkljaj kriti. Nadaljevali za dolževanje države bo le pospešilo razvedrilo leva. Obtok bankovcev se je v zadnjih 3 mesecih skoro podvojil in znaša sedaj okrog 40 milijard. Inflacijo pospešuje tudi nezdrave razmere med sovjetskimi rubljev in levom, s katerim se je vrednost leva umetno znižala, kar je povzročilo novo nezaupanje bolgarskega prebivalstva v svojo lastno valuto. Poslabšanje gospodarskega stanja se kaže tudi v naraščanju kupelj na črni borzi navzile drakonskim ukrepom proti črni borzi.

— Gospodarske težave v Franciji. Kakor poročajo iz Pariza, je bila de Gaullova vlada primorana uvesti nove drakonske ukrepe za zmanjšanje potrebnega papirja, zlasti časopisnega papirja. Osebe francoskih dnevnikov je bil v zvezi s temi ukrepi ponovno zmanjšan na polovico. Francija dobiva sedaj papir iz Združenih držav. Severnoameriški kartel za časopisni papir, ki mu pripadajo tvornice v Združenih državah in v Kanadi, je sicer dopustil izvoz papirja v Francijo, čeprav je bila treba ponovno reducirati tudi dodelitve papirja ameriškim listom, vendar je izvoz v Francijo dopustil le za kritje najnujnejše potrebe in le proti plačilu v gotovini, kar se te dobave ne morejo obračunati po zakonu o zakupu in posojanju.

— V Franciji bodo zamenjali vse bankovce. Kakor poročajo newyorški »Financial News«, bo francoska vlada v kratkem odredila, da se vzamejo iz prometa vsi stari bankovci in se zamenjajo z novimi. Zamenjavo namerava francoska vlada izvršiti na enak drastičen način, kakor je bila izvršena v Belgiji. Namen teh ukrepov je, spravi na dan bankovce, ki so v rokah črne borze ali pa so drugje odtegnjeni prometu. Nove bankovce so tiskali v Angliji in je Angleška banka natiskane nove bankovce že poslala v Francijo.

— Novo grško valuto bodo nastanili na dolar. Pred dvema mesecema je Grčija po strašni inflaciji s pomočjo Anglije uvedla novo valuto. Ta valutiški eksperiment pa ni prinesel zaželenih rezultatov. Da bi nova drachna pridobila na veljavi, so jo povežali z angleškim funtom. Navzile temu resno razmišljajo v grških vladnih krogih o tem, da bi novo valuto končno le naslonili na ameriški dolar. Dosedanja povezanost z angleškim funtom ni prinesla v zvezi s sanacijo valutnih razmer pričakovanih rezultatov. Tudi v londonskih finančnih krogih ne morejo več tajiti, da grški valutni eksperiment ni uspel, čeprav je Anglija dala na razpolago zlatnike, ki jih Grki lahko kupijo v zamenjavo za nove bankovce. Angleški okupacijski funti imajo znaten disageo in velja trenutno relacija 6 okupacijskih funtov za 1 zlati funt. Ta relacija se je v zadnjih tednih sicer nekoliko zboljšala v korist okupacijskega funta, kar pa so dosegli na ta način, da so izdali le majhen del novih bankovcev po 50 in 100 drahem, ki so pripravljeni. Boje se tudi, da bodo nove drame izgubile veljavo, če jih bo več v prometu. Obtok je sedaj še vedno tako majhen, da se promet po večini vrši v obliki zamenjave.

— Finska je morala keročiti del svoje mornarice Sovjetski zvezi. Iz Stockholma poročajo, da je morala Finska te dni izročiti Sovjetski zvezi znaten del svoje trgovinske mornarice. Kot prvi obrok so morali Fini izročiti 30 najmodernejših tovornih ladij, 2 velika ledolomilca in veliko število vlačilcev. Tako je Finsko izgubila vse najboljše ladje in ledolomilce, ostale pa so Finske manjvredne ladje. Zaskrat pa si Finska tudi ne more zgraditi novih ladij, ker so finske ladjedelnice za daljšo dobo zapobile s popravilom ladij za Sovjetsko zvezo. Finska pa prav sedaj najbolj potrebuje ladje, če hoče obnoviti trgovinski promet s inozemstvom.

